

GOD OCH NÄRA VÅRD **ETT HÄLSOLYFT FÖR SENIORER**

SENIORERNA

God och nära vård med primärvården som nav

Omställning av hälso- och sjukvården till en god och nära vård med primärvården som nav, pågår i hela Sverige. Målet är en nära och samordnad vård och omsorg som stärker den enskildes hälsa. Den är baserad på den statliga utredningen ”Samordnad utveckling för god och nära vård”, som pågick 2017-2021. Flera ändringar och beslut har tillkommit i hälso- och sjukvårdslagen (HSL). I april 2022 fattades beslut om ”ökad kontinuitet och effektivitet i vården” – en primärvårdsreform. Staten satsar stora belopp på att stödja omställningen.

Demografi och ekonomi

Befolkningen lever allt längre. Gruppen 65+ utgör en femtedel av befolkningen och kommer att öka till en fjärdedel fram till 2030. Gruppen 80+ väntas öka med 50 procent den närmaste tioårsperioden. Tack vare medicinska framgångar lever många längre med flera kroniska sjukdomar. Fler än en miljon svenskar behöver vård från mer än en vårdgivare, vilket innebär förändrade behov vad gäller hälso- och sjukvården.

Varför ställa om?

Bristande delaktighet, tillgänglighet, kontinuitet och samordning av vårdinsatserna

Sverige har medicinska resultat i världsklass men fortfarande utmaningar med delaktighet, tillgänglighet, samverkan och samordning. Det speglas i patienters berättelser att mycket energi går åt till att få livet i vardagen att fungera, frustration lyfts kring att den enskilde:

- Inte vet sitt nästa steg och vem som gör vad
- Inte vet vart eller till vem hen ska vända sig
- Inte har enkla sätt att ta kontakt
- Inte känner sig trygg
- Inte har någon överblick

”Fler än en miljon svenskar behöver vård från mer än en vårdgivare”

Systemet med att få vård för en sjukdom i taget och på flera olika ställen duger inte. Internationella jämförelser visar att de länder där primärvården (vårdnivå) har ansvar för den nära vården och samordningen av alla vårdinsatserna, där fungerar vården bättre avseende tillgänglighet, kontinuitet och delaktighet samt uppvisar bättre kostnadseffektivitet. Nuvarande system klarar heller inte alltid att tillhandahålla bra vård för sköra äldre och måste ändras så att insatserna samordnas mellan de olika vårdgivarna och att den enskilde ses som en medskapare i både planering och genomförande av sin hälso- och sjukvård. Vården för det som är ofta förekommande ska finnas NÄRA och den vård som behövs mindre ofta ska koncentreras för bästa möjliga kvalitet och kompetens.

Målbild

Hälso- och sjukvården ska ställas om så att:

- Primärvården är navet i vården och samspelar med och samordnar all annan hälso- och sjukvård och socialtjänst
- Patienten får en god och nära samt samordnad vård, som stärker hälsan
- Patienten är delaktig utifrån sina förutsättningar och preferenser
- En effektivare användning av hälso- och sjukvårdens resurser uppnås

Kärnan i Nära Vård

För att uppnå målen för framtidens hälsosystem behövs stora förflyttningar inom flera områden:

- Från invånare och patient som passiv mottagare till aktiv medskapare
- Från fokus på organisation till fokus på person och relation
- Från fokus på sjukdom till fokus på hälsa
- Från isolerad vård och omsorgsinsatser – till samordning utifrån personens fokus
- Från reaktivt till proaktivt och hälsofrämjande arbetssätt
- Från platser eller lokaler för hälso- och sjukvård till att möta invånaren på flera och delvis andra sätt utifrån behov och livssituation, till exempel genom digitala lösningar eller vård i hemmet genom mobila team

Primärvården som nav, vad menas?

- Primärvård är en vårdnivå, inte en organisationsform och bedrivs av regioner, kommuner och privata vårdgivare
- Den kommunala hälso- och sjukvården utgör 30 procent av den totala primärvården och finns på äldreboenden och i egna boenden, hemsjukvård
- Ny definition av primärvård skrevs in i HSL juli 2021
- 1 april 2022 fattades beslut om en primärvårdsreform (Prop. 2021/2022:72)

Vad menas med personcentrerad vård?

- Utgår från individens behov och förutsättningar. Det innebär att se, involvera och anpassa insatserna efter vad som är viktigt för just den personen
- Bygger på relationer, är hälsofrämjande, förebyggande och proaktiv
- Bidrar till jämlik hälsa, trygghet och självständighet

SPF Seniorernas roll i omställningen till en god och nära vård

Vi ska medverka och delta i utvecklingen genom att föra dialog, bidra med erfarenheter och kunskaper, bevakna och påskynda omställningen. Detta arbete sker bäst i kommunala, regionala och nationella pensionärsråd samt genom opinion i media och lokalpress.

Viktigaste utvecklingsfrågorna att följa och påskynda

- Personcentrering som förhållningssätt och arbetssätt
- Hälsöfrämjande och förebyggande insatser, screening och vaccinationer
- Fast läkarkontakt och fast vårdkontakt
- Mobila hemsjukvårdsteam för bland annat palliativ vård
- Samverkan mellan kommuner och regioner - systemledning
- Samordning före – inte efter
- Skapa tillsammans med invånare och patienter och spetspatienter
- Utveckling och användning av ny teknik, digifysik
- Stöd och utveckling av egenvård för kroniskt sjuka personer
- Kompetensförhöjning för personal, som stödjer omställning till Nära vård
- God arbetsmiljö för vårdens medarbetare

Den enskilde seniorens roll i omställningen

- Efterfråga hälsosamtal/coaching och ta initiativ till Hälsoplan inkl uppföljning
- Lär mer om digitala vårdkontakter och användning av 1177
- Var positiv till och lär om egenvård och egenmonitorering
- Efterfråga SIP: Samordnad Individuell Plan vid behov av vård från flera vårdgivare

Tillsammans gör vi Närvårdreformen till ett HÄLSOLYFT för seniorer!

För att klara framtidens utmaningar för hälso- och sjukvården och samtidigt möjliggöra bättre hälsa för invånarna behöver alla arbeta annorlunda och hitta nya förhållningssätt. Hela samhället, invånare, samhällsaktörer och seniorerna behöver vara delaktiga. Tillsammans kan vi hitta rätt prioriteringar utifrån ett helhetsperspektiv och tillsammans kan vi göra nära vård till ett hälsolyft för seniorer.

